

Victoriaskolans plan mot diskriminering och kränkande behandling

*Verksamhetsformer som omfattas av planen: Förskoleklass, grundskola (åk 1-9)
och fritidshem.*

Läsår: HT 2023 / VT 2024

Innehållsförteckning

GRUNDUPPGIFTER	3
UTVÄRDERING	4
KARTLÄGGNING	5
RESULTAT OCH ANALYS	6
ÅK F-3	6
ÅK 4-6	6
ÅK 7-9	6
PEDAGOGER	7
ÅTGÄRDER	7
1. RELATIONSSKAPANDE ARBETE	7
2. RASTER OCH KORRIDOR	8
3. TRYGGHET	10
4. NORMKRITIK OCH JÄMSTÄLLDHET	10
RUTINER FÖR AKUTA SITUATIONER	12
RUTINER FÖR UPPFÖLJNING	14
RUTINER FÖR DOKUMENTATION	14
ANSVARSFÖRHÅLLANDE	14
TIDSPLAN FÖR LIKABEHANDLINGSARBETET	15
BILAGA 1: BEGREPP	16
BILAGA 2: DISKRIMINERINGSGRUNDER	18

Grunduppgifter

Verksamhetsformer som omfattas av planen: Förskoleklass, grundskola (åk 1-9) samt fritidshem.

Ansvarig för planen: Julieta Lodeiro, skolchef och rektor på Victoriaskolan.

Victoriaskolans värdegrund

Victoriaskolans verksamhet ska genomsyras av ett demokratiskt förhållningssätt. Alla, såväl elever som personal, ska känna sig trygga, respekterade och delaktiga i verksamheten. Skolan ska aktivt arbeta för en ökad tolerans mot samhällets mångfald och motverka all form av kränkande behandling. Alla, oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller sexuell läggning, ska känna att de har samma rättigheter och skyldigheter i skolan. Skolans värdegrund ligger till grund för arbetet med att uppnå målen i likabehandlingsarbetet.

Planen gäller från 2023-08-31 till 2024-08-30

Elevernas delaktighet

Klasslärare ansvarar för att planen lyfts vid läsårets start och arbetas med i respektive klass genom den kortversionen som finns för elever. Elevernas synpunkter och upplevelser tas till vara. Planen ska utvärderas och arbetas med på klassråd, handledningstid (åk 7-9), elevråd och fritidsråd. De synpunkter som framkommer under klassråd, elevråd, utvecklingssamtal och IUP-samtal tas även tillvara på.

Vårdnadshavarnas delaktighet

Alla vårdnadshavare informeras vid föräldramöten om likabehandlingsplanen, Trygg i skolan samt skolans trivsel- och ordningsregler och synpunkter tas in. Vid utvecklingssamtalen diskuteras alltid trivsel och elevens trygghet. I samband med att nya elever börjar på skolan får elever samt föräldrar ta del av skolans förväntansdokument.

Personalens delaktighet

All personal är delaktiga vid upprättandet av planen samt arbetar aktivt i arbetet mot kränkande behandling och diskriminering tillsammans med elever. Personalen involveras även i kartläggningen bland annat via elevsamtal, elevråd, klassråd och handledningstid samt genom utvärdering i respektive arbetslag.

Utvärdering

Planen följs upp och utvärderas inom ramen för skolans årliga kvalitetsredovisning. Utvärdering av planen görs i maj/juni parallellt med planering av kommande läsårs plan. Nya mål för främjande och förebyggande arbete formuleras i samband med utvärderingen och utifrån de risker som framkommer under kartläggningen. Målen skrivs in i nästa läsårs plan och implementeras vid terminsstart i augusti.

Delaktiga i utvärderingen av fjolårets plan

Den senaste utvärderingen gjordes i juni 2023. Personal och elevråden har utvärderat fjolårets plan med fokus på trygghet och trivsel i skolan. Trygghetsansvarig reviderar planen årligen i samråd med skollledning.

Årets plan ska utvärderas senast

2024-06-13

Hur årets plan ska utvärderas

Årets plan ska utvärderas i maj/juni 2024 tillsammans med elever, elevråd och pedagoger. Delaktigheten ska anpassas efter elevernas ålder och mognad. Utvärderingen resulterar i nya mål och åtgärder som ska genomföras under kommande läsår och skrivs in i aktuell plan. Synpunkter som kan ha relevans för arbetet med diskriminering och kränkande behandling skall dokumenteras för att användas vid utvärdering och kartläggning.

Ansvarig för att årets plan utvärderas

Trygghetsansvarig, Victoriaskolan.

Resultat av utvärderingen av fjolårets plan

Fjolårets likabehandlingsarbete har utvärderats av skolans personal och elever. Utvärderingen visar på att de mål som var uppsatta i fjolårets plan delvis har arbetats med under året. En del områden är i behov av fortsatt arbete och utveckling för att nå målen. Som utvärdering har en kartläggning av aktuella mål gjorts.

Kartläggning

Kartlägningspaketet med Friends

Under läsåret 2022/23 samarbetade Victoriaskolan med stiftelsen Friends. Kartlägningspaketet bestod av en omfattande trygghet och trivselenkät till både elever och personal. Det genomfördes även två personalutbildningar (hela skolans trygghetsarbete, utbildning om hur makt, normer och kränkningar hänger ihop), och en trygghetsteamträff.

Enkäter

På HT23 genomfördes det en omfattande kartläggning av trygghet och trivsel på Victoriaskolan, som bestod av en anonym enkät för alla elever från F-9, en personalenkät samt elevträffen för diskussion av enkätresultaten. Resultatet visade trygghet och trivsel samt förekomsten av kränkningar på skolan. Kartläggningen visade även elevernas och personalens delaktighet av likabehandlingsarbetet. Kommande läsår kommer det genomföras en omfattande trygghet och trivselenkät med egna skraddarsydda frågor som passar Victoriaskolan.

Planerade samtal

En del av kartläggningen består av planerade samtal med enskilda elever, utvalda klasser, elevråd, elevhälsoteam och andra vuxna i skolan. Syftet är att få information om hur eleverna upplever sin studiemiljö, arbetsro, trygghet med mera. Samtalen sker löpande under läsåret.

Trygghetsvandring

Trygghetsvandringar genomförs av elevskyddsombuden inom ramen för det systematiska arbetsmiljöarbetet. Syftet är att kartlägga skolans inom- och utomhusmiljö utifrån ett trygghets- och säkerhetsperspektiv. Delaktigheten ska anpassas efter elevernas ålder och mognad. Trygghetsvandringar genomförs i slutet av terminen med varje elevråd från respektive stadie.

Områden som berörs i kartläggningen

Relationsskapande arbete, raster och korridor samt *trygghet* som är redovisade i Likabehandlingsplan HT22/VT23 har kartlagts och utvärderats.

Resultat och analys

Kartläggningens resultat ger en samlad bild av vilka effekter Victoriaskolans likabehandlingsarbete ger samt vilka eventuella utvecklingsområden det finns.

Åk F-3

Under läsåret 2022/23 deltog eleverna på lågstadiet i två enkäter. Bland de yngre eleverna utgör enkätresultaten snarare en ögonblicksbild, därför gjordes en uppföljning av frågorna under VT23.

Resultaten indikerar att otryggheten är som störst omkring toaletterna och i omklädningsrummen. I kartläggningen från oktober 2022 svarar nästan hälften av eleverna att någon elev i skolan gjort något dumt mot den så att den blivit ledsen. I hälften av fallen har detta hänt många gånger. Det går dock inte att läsa ur enkäten vad eleverna anser som ”dumt”. De flesta elever har berättat för en vuxen i skolan om händelser. De flesta elever uppger att de trivs i sin klass, har en vuxen att prata med i skolan och någon kompis i klassen. Analysen visar vikten av att fortsätta jobba systematiskt med förtroendefulla relationer.

Åk 4-6

På mellanstadiet indikerar såväl enkätresultaten som trygghetsvandringen att eleverna känner sig över lag trygga på de olika platser i skolan. Toaletterna, omklädningsrum och till viss del korridorer nämndes som plaster som upplevs otrygg av en del elever med önskemål om ändringar.

Enkäten visar att de flesta elever trivs i sin klass och har en vuxen att vända sig mot i skolan. Det finns dock indikationer för ofrivillig ensamhet bland vissa elever, vilket behöver jobbas med framöver. Vissa elever nämnde att de önskar sig mer delaktighet av rastvakterna och att pedagogerna ska agera mer vid konflikter bland elever.

Åk 7-9

På högstadiet har eleverna uppgett att de flesta platser i skolan upplevs som trygga största delen av tiden. Toaletterna nämndes som otryggt område i både elevenkäten och vid trygghetsvandringen. Det önskades även mer delaktighet av rastvakterna i korridorerna på högstadiet till exempel vid uppstående av konflikter nära pingisbordet, samt enighet i rastvakternas bemötande av elever.

En stor del av högstadieelever upplever att personalen på skolan inte agerar tillräckligt när de får veta att elever blir illa behandlade. På frågan om det finns personal som eleven känner den kan prata med och få hjälp om den skulle bli illa behandlad/kränkt så svarade 35,8% nej. Detta visar tydligt ett stort behov av att fortsätta jobba mer med förtroendefulla relationer på högstadiet. Majoriteten av elever på högstadiet uppgav att de upplever stämningen på skolan och i sin klass över lag som ganska bra.

Pedagoger

I utvärderingen av fjolårets likabehandlingsarbete blev det tydligt att pedagogerna har jobbat med likabehandlingsplanens mål och innehåll i olika utsträckningar. Ett flertal pedagoger jobbar ämnesintegrerat med diskrimineringsgrunderna och trygghetsskapande åtgärder och har en tydlig förståelse av likabehandlingsplanen. Många pedagoger har fokuserat på relationsbyggande arbete. Pedagogerna har yttrat ett behov för att likabehandlingsplanen ska bli mer levande och för att öka samspelet bland pedagogerna i deras arbete.

Analysen visar att det sammanfattningsvis kvarstår ett behov av att systematisera Victoriaskolans likabehandlingsarbete. Utifrån det resultat som framkommit har skolan beslutat att fortsätta arbeta med det långsiktiga trygghetsskapande arbete under kommande läsår. Samtidigt implementeras det nya mål med fokus på främjande och förebyggande arbete som syftar på att öka trygghet och trivsel för alla elever på Victoriaskolan.

Det trygghetsskapande arbetet har brutits ned i tre olika huvudområden: Relationsskapande, raster och korridor samt trygghet. Samtliga delområden bedöms nödvändigt att kontinuerligt arbeta vidare med för att skapa en trygg skola för elever och personal.

De mål som sattes under förra läsåret kommer därmed kvarstå som en del i Victoriaskolans fortsatta fokus på det trygghetsskapande arbetet. Nedan följer en sammanställning av förra läsårets mål samt resultat av kartläggning inom respektive område.

Åtgärder

1. Relationsskapande arbete

För att främja kunskapslust och trygghet eftersträvar Victoriaskolan efter en miljö där elever känner sig trygga och blir sedda av andra elever och pedagoger för den dem är. Som en del av skolans mål att bredda sitt värdegrunds- och likabehandlingsarbete planeras bredare satsningar på relationsskapande åtgärder under kommande läsår.

1.1 Möjliggöra för eleverna att skapa goda och förtroendefulla relationer över årskurserna:

Fadderverksamheten utgör en viktig del av skolans värdegrundsarbete. Under vårterminen 2022 har elever i nionde klass själva förberett och informerat blivande elever i sjunde klass om högstadiet samt visat dem runt i lokalerna. Skolan kommer under kommande läsår fortsätta fadderverksamheten mellan årskurserna. Personal ser positiva effekter av det relationsskapande arbetet där eleverna umgås mer över årskurserna, vilket främjar goda relationer. Personal på högstadiet ser att det har varit ett bra samarbete och goda relationer mellan åk 7 och åk 9. Eleverna på mellan- och högstadiet har i tidigare utvärdering bekräftat att de har träffat elever i andra årskurser i högre utsträckning under uppstart- och fadderdagar. Eleverna ser positivt på att umgås med elever i andra årskurser.

1.2. Att varje klasslärare regelbundet arbetar för att stärka gemenskapen och relationerna i klassen.

Att stärka gemenskapen och relationerna i klassen är ett pågående arbete som sker i klasserna. På lågstadiet har ”Kompissamtal” använts som exempel kring detta. Det upplevs vara en god metod som stärker gemenskapen i klassen samt ger eleverna tillfälle att öva på att lösa konflikter. I vissa klasser har riktade insatser skett i samverkan med skolkurator där behov av relationsskapande arbete framkommit.

1.2.1 Värdegrundsarbete

Kartläggningen visar på att klassföreståndare/mentorer har arbetet med värdegrundsarbete i olika grad och utsträckning. Skolkurator har arbetat handledande samt varit med inne i klasser där behov uppstått. På högstadiet frågade mentorerna i början av terminen sina elever i respektive klass om hur de vill arbeta med skolans värdegrund. Det lyftes sedan vidare med arbetslaget där mentorer delade sin plan för kommande värdegrundsarbete under året. Läs vidare om värdegrundsarbete under mål: *Trygghet*.

Analysen indikerar ett behov för att systematisera Victoriaskolans värdegrundsarbete med fokus på främjande och förebyggande arbete. Läs mer om det planerade upplägget under kapitel trygghet.

1.2.2 Kollegialt lärande med kooperativa inslag

Som en del av satsningen på skolans relationsskapande åtgärder har Victoriaskolan utbildat sina pedagoger inom kooperativt lärande. Skolans mål är att arbeta aktivt med denna undervisningsmetod för att främja relationsskapande mellan elever ihop med att de utvecklas kunskapsmässigt.

Med kooperativt lärande syftar man på ett lärande där samarbetet mellan elever utvecklar deras kunskaper och sociala förmågor tillsammans. Läraren organiserar eleverna att lära sig i par och grupper där varje elevs bidrag i olika övningar ska leda till ökad kunskap och lärdom hos hela gruppen.

2. Raster och Korridor

2.1 Det ska inte förekomma kränkningar eller trakasserier mellan elever i korridor eller uppehållsrum.

2.1.1 Ökad och aktiv vuxennärvaro

Det framkommer i senaste kartläggningen att de platser på skolan som eleverna upplever som otrygga är korridor/hall, skolgård och omklädningsrum. De här platserna har tidigare läsårs också pekats ut som de områden som eleverna upplever som mest otrygga. Behov av en fortsatt ökad aktiv vuxennärvaro samt pågående samtal med eleverna om deras upplevda trygghet på platsen bedöms aktuellt. Högstadiet har omklädningsrum utanför skolans lokaler vilket gör vuxennärvaron svårare.

Under läsåret HT22 VT23 har F-3 har fokuserat på tryggare rasterna utifrån det resultat som kom fram på Friendskartläggningen. Detta fokus ska utökas till de andra stadierna framöver. Under året har pedagogerna fokuserat på de vuxnas roll ute på gården från att vara en ”vakt” till att vara mer aktiva med eleverna. Pedagogerna har fokuserat på tre olika roller som man kan ha när man är ute:

- *En övervakande roll*, den som ser till så att säkerheten upprätthålls och reglerna följs.
- *En initierande och inspirerande roll*, som hjälper eleverna igång med en aktivitet och sen avlägsnar sig.
- *En deltagande och samspelande roll*, som innebär att den vuxne är med och deltar tillsammans med eleverna.

F-3 har också på varje a-lagsmöte uppmärksammat varandra på om det är någon elev som verkar mer ensam och som kan behöva mer stöd under rasterna. Elevernas trygghet ökade något under läsåret och pedagogerna upplever sig mer aktiva med eleverna och att de ser fler elever.

2.1.2 Följa upp kränkningar för att se till att de upphör.

I korridor/hall på skolan är det främst kränkningar från andra elever som gör att de här utrymmena känns otrygga för eleverna. Detta har även framkommit från tidigare läsårs kartläggning. I medarbetarenkäten från juni 2023 framgår det att majoriteten av personalen anser att det görs ett kontinuerligt arbete för att motverka kränkningar och mobbning mellan elever.

För att skapa en mer studiefrämjande miljö i skolans korridorer har ommöblering redan ägt rum och använts under året. Ökad vuxennärvaro samt en pågående diskussion kring samsyn av kränkningar och adekvat agerande vid kränkningar upplevs även ha fått positiv effekt. Fortsatt arbete kommer ske kring detta. Fortsatt samtal kommer genomföras om hur personal önskar att agera vid kränkningar och personalens samsyn kring språkbruk och jargonger.

2.1.3 God uppsikt över skolans miljöer.

God uppsikt i kombination med ökad vuxennärvaro bedöms minska risken för diskriminering och kränkande behandling bland elever. Skolans personal upplevde tidigare läsårs att de förändringar som genomförts på skolgården (ombyggnation för att främja aktiv lek) hade en positiv inverkan på eleverna. Skolan har sedan tidigare utökat antalet rastvakter ute på skolgården samt i uppehållsrum.

3. Trygghet

Skolan har som mål att bredda sitt värdegrunds- och likabehandlingsarbete genom att utveckla möjligheter att inom ordinarie undervisning täcka flertalet av diskrimineringsgrunderna. På så vis implementeras värdegrundsarbetet i den dagliga undervisningen. För att läsa vidare om diskrimineringsgrunderna, läs Bilaga 2.

3.1 Trygg i skolan – systematisera värdegrundsarbete

Utvärdering av förra läsårets kartläggningar indikerar att det finns ett behov av att systematisera värdegrundsarbete på Victoriaskolan. För åstadkomma detta upprättades gruppen ”Trygg i Skolan” som ersätter Victoriaskolans tidigare trygghetsteam. Trygg i Skolan består av skolkurator och förstelärare med uppdrag att systematisera skolans värdegrundsarbete i samarbete med elever och personalen. Detta är ett långsiktigt arbete som kommer utvärderas kontinuerligt tillsammans med elever och pedagoger.

När det gäller hantering av kränkingsärenden så gäller skolans ”Rutiner för att utreda och åtgärda när elev kränks av andra elever” (se bilaga). Elevhälsoteamet kompletterar pedagogernas arbete i större kränkingsärenden vid behov, och ersätter därmed före detta trygghetsteam.

3.2 Skolans elever ska känna sig trygga i skolans samtliga arenor utan rädsla för att utsättas för kränkande eller diskriminerande behandling.

Kränkningar över sociala medier mellan eleverna är fortsatt vanligt förekommande, som kartläggningen visar från föregående år. Skolan kommer vidare arbeta med övergripande värdegrundsarbete utifrån diskrimineringsgrunderna ute i klasserna. Dessa fokusområden kräver en systematik och långsiktighet samt anpassning utifrån var gruppen befinner sig. Det är ett långsiktigt förebyggande mål.

4. Normkritik och jämställdhet

I kartläggningen från VT23 framgick att personalen delvis implementerar normkritiskt reflekterande i sin undervisning, men att det var en viss variation kring i vilket grad detta sker samt hur. Skolan ser att samtliga pedagoger ska implementera ett normkritiskt reflekterande i den dagliga undervisningen och detta jobbas med kontinuerligt.

För att åstadkomma ett systematiskt normkritiskt tankesätt och förhållningssätt kommer Victoriaskolan ha detta som långsiktigt mål i sitt likabehandlingsarbete. Målet blir uppdelade i olika åtgärder utifrån Victoriaskolans behov. Första åtgärd handlar om att öka kunskap om normkritik och jämställdhet bland personalen.

4.1 Kunskapshöjande insatser bland personalen

Kunskapshöjande insatser bland personalen, implementering av kontinuerligt arbete med hur pedagogerna arbetar med jämställdhet och normkritisk pedagogik. Detta ska åstadkommas genom löpande insatser under läsåret, som till exempel kunskapshöjande workshops med skolkurator, kartläggning av det pågående arbetet samt av pedagogernas behov för att kunna arbeta med normkritisk pedagogik på ett systematiskt sätt och genom pedagogiska diskussioner i arbetslagen.

4.2 Kontinuerligt arbete med frågor kring normkritisk pedagogik och jämställdhetsarbete

De kunskapshöjande insatser bland personalen ska leda till att personalen utökar det normkritiska förhållningssätt i sitt dagliga arbete och i bemötandet mot varandra och mot eleverna. Det handlar såväl om frågor som kan dyka upp i undervisningen som att markera i fall av hbtqi-fobisk skämtande och jargong.

Ansvarig

All personal är ansvarig för att arbeta med värdegrunds- och likabehandlingsarbete inom ordinarie undervisning. Skolledningen, specialpedagoger, elevhälsan och trygghetsansvarig är ansvariga för personalens kompetensutveckling. För vidare specificering kring ansvar, se under respektive mål i tabellen under rubriken: Förebyggande åtgärder.

Datum när det ska vara klart

Det är ett ständigt pågående arbete som utvärderas löpande under året.

Rutiner för akuta situationer

Policy

För att motverka alla former av diskriminering och annan kränkande behandling har all personal i skolan ansvar för att skapa ett positivt och trivsamt skolklimat. För att öka förutsättningar att lyckas med detta arbete krävs att skolans personal arbetar mot samma mål med hjälp av antagna rutiner samt en tydlig och känd ansvarsfördelning. Det är skolledningens ansvar att förmedla och förankra skolans arbete mot diskriminering och annan kränkande behandling.

Rutiner för att tidigt upptäcka trakasserier och kränkande behandling

Vid läsårsstart får alla klasser och personal information om hur de ska gå tillväga om de vill anmäla kränkning eller trakasserier. Det finns även tre brevlådor på skolan som är till för elever för att skapa kontakt med ”Trygg i skolan”. Det finns även information på hemsidan om var föräldrar och elever kan vända sig samt hur de kan gå tillväga för att anmäla kränkning eller trakasserier. Om personal på skolan får information om att kränkning förekommer ska de omgående undersöka vad som skett.

Personal som elever och föräldrar kan vända sig till

Klasslärare, pedagoger eller annan skolpersonal (<http://www.victoriaskolan.se/personal>)

Annemarie Ammer, skolkurator och trygghetsansvarig (annemarie.ammer@victoriaskolan.se)

Gisela Molund, skolsköterska (gisela.molund@victoriaskolan.se)

Julieta Lodeiro, skolchef och rektor (julieta.lodeiro@victoriaskolan.se)

Adrienn Höglund, biträdande rektor åk 4-9 (adrienn.hoglund@victoriaskolan.se)

Emelie Öhrn, biträdande rektor åk F-3 och fritids (emelie.ohrn@victoriaskolan.se)

Rutiner för att utreda och åtgärda när elev kränks av andra elever

Syftet med framtagna rutiner är att förebygga trakasserier och kränkande behandling genom att utreda vad som har skett samt om det är systematisk och i avsikt att medvetet åstadkomma skada eller obehag. Syftet är även att undersöka vilka åtgärder som är nödvändiga för att kränkning ska upphöra. All skolpersonal är ansvarig för att trakasserier och kränkande behandling ska upphöra.

Den som upptäcker eller får information om att trakasserier eller kränkning kan ha förekommit ska omgående undersöka vad som skett. Mindre bråk och konflikter hanteras och reds ut direkt på plats av närvarande pedagog vid händelsen. Personal på plats frågar inblandade elever vad som hänt och stödjer dem i att reda ut händelsen samt att bemöta varandra med respekt.

Vid allvarigare konflikter och fall av trakasserier och kränkning är det berörd klasslärare/pedagog som ansvarar för vidare utredning av händelsen. Pedagog ansvarar för att händelsen omgående anmäls till rektor samt att de kontakter som tas dokumenteras. Följande är en checklista som stöd för denna utredning:

1. Kartläggande samtal med den eller de elever som har utsatts för kränkning. Den enskildes upplevelse av det inträffade är utgångspunkten för utredning om vad som hänt.
2. Kartläggande samtal med den eller de elever om utsätter (*vad har hänt?*)
3. Dokumentera en kort analys av orsakerna till det inträffade samt resultatet av genomförda samtal: Exempel ” Samtal har genomförts och jag kan se att händelsen sårade X och att Y förstår sin del i det. En ursäkt har skett och jag bedömer att det är troligt att Y inte kommer upprepa händelsen. X upplever att saken retts ut.” ...”min bedömning är att Y behöver träna på sitt beteende mot X för att kränkning ska upphöra”.
4. Fyll i skolans incidentrapport vid fysiska skador samt allvarliga trakasserier, kränkande behandling och/eller mobbning (trakasserier eller kränkningar som inte upphör trots insatser av berörd personal) inom skolans verksamhetsområde.

Förslag på åtgärder för att trakasserier och kränkning ska upphöra

Åtgärder (kort- och långsiktiga): återkommande samtal/möte med barn eller elev och vårdnadshavare utifrån behov och med personal som har kompetens för uppgiften, ökade observationer från arbetslaget och rastvakter, omorganisation i och av grupper, lämpligt samtalsstöd för elever, stöd från elevhälsans kompetenser eller att kontakt tas med externa myndigheter. Åtgärder bör riktas till både den utsatta och den som utsätter. Förebyggande åtgärder vidtas i form av regelbundet värdegrundsarbete i undervisningen och riktat i klasser vid behov.

Rutiner för att utreda och åtgärda när elev kränks av personal

Om en elev, förälder eller skolans personal upplever att elev/elever kränks av anställda på skolan hänvisas ärendet till rektor som utreder händelsen omgående.

Rutiner för uppföljning

För att förvissa sig om att kränkningar inte upprepas ska åtgärderna följas upp och utvärderas. Om det visar sig att åtgärderna har varit otillräckliga måste andra eller kompletterande insatser genomföras tills situationen är varaktigt löst.

Rutiner för dokumentation

Det är skolan som har det juridiska ansvaret och bevisbördan om en elev har blivit kränkt. Därför är det viktigt att det finns skriftlig dokumentation om vilka åtgärder som vidtagits av skolan. Dokumentationen är ett stöd i arbetet med att följa upp åtgärderna och eventuellt förändra dem. Alla kontakter som tas ska dokumenteras. I dokumentation ska det framgå datum och vilka som samtalar. Det finns en utformad blankett för personal att använda då de vill anmäla trakasserier eller kränkningar till skolledning och trygghetsansvarig.

Ansvarsförhållande

Rektor samt all personal ansvarar för att dokumentation och åtgärder genomförs.

Tidsplan för likabehandlingsarbetet

april/maj: Kartläggning i form av enkäter.
Trygghetsvandringar med elevråd.

maj/juni: Utvärdera fjolårets arbete/åtgärder.
Sätta nya mål & åtgärder utifrån
kartläggning/utvärdering (med
med tidsplan och ansvariga).

nov/dec: Kartlägga verksamheten:
identifiera risker och gör en nulägesanalys/halvtidskoll.

aug/sep: Aktualisering av likabehandlings-
arbetet för Victoriaskolan.
Reviderad plan implementeras.

Pågående arbete under hela skolåret

- ~ *Det främjande arbetet:* pågår oavsett om det finns något aktuellt problem eller inte och riktar sig till alla elever.
- ~ *Åtgärda akuta situationer:* när en elev kan ha utsatts för trakasserier eller kränkande behandling ska det undersökas omedelbart.

Bilaga 1: Begrepp

Diskriminering

Diskriminering är när skolan på osakliga grunder behandlar en elev sämre än andra elever och behandlingen har samband med diskrimineringsgrunderna kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, eller ålder. Diskriminering kan vara antingen direkt eller indirekt.

Direkt diskriminering

Direkt diskriminering är när någon missgynnas genom att behandlas sämre än någon annan i en jämförbar situation. För att det ska räknas som diskriminering ska missgynnandet ha samband med någon av de sju diskrimineringsgrunderna. Om en händelse är diskriminering beror alltid på den enskilda situationen. Ett exempel kan vara när en flicka nekas tillträde till ett visst gymnasieprogram med motiveringen att det redan går så många flickor på just detta program.

Indirekt diskriminering

Indirekt diskriminering sker när en skola tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar en elev på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna. Om exempelvis alla elever serveras samma mat, kan skolan indirekt diskriminera de elever som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.

Trakasserier och kränkande behandling

Trakasserier definieras i diskrimineringslagen som ett uppträdande som kränker en elevs värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning, funktionshinder och kön eller som är av sexuell natur.

Trakasserier är ett agerande som kränker någons värdighet och som har samband med en eller flera av de sju diskrimineringsgrunderna. Det kan handla om kommentarer, nedsättande skämt, gester eller utfrysning. Det gemensamma för trakasserier är att de gör att en elev känner sig förolämpad, hotad, kränkt eller illa behandlad. Exempel på trakasserier kan vara: en lärare hånar eller ifrågasätter en elev för att hen bär huvudduk.

Kränkande behandling

Kränkande behandling definieras i skollagen som ett uppträdande som kränker en elevs värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund. Gemensamt för trakasserier och kränkande behandling är att det handlar om ett uppträdande som kränker en elevs värdighet. Några exempel är behandling som kan vara slag, öknamn, utfrysning och kränkande bilder eller meddelande på sociala medier (till exempel Facebook). Både skolpersonal och elever kan agera på ett sätt som kan upplevas som trakasserier eller kränkande behandling.

Exempel på händelser som kan vara det som i lagen benämns kränkande behandling:

- En elev blir ofta kontaktad på nätet av elever på skolan. Där kallar de honom ”pucko” och ”tjockis”. De har också lagt ut bilder av eleven på sociala medier. Bilderna har tagits i duschen efter gymnastiken.
- En elev är stökig i klassrummet och vill inte lugna ner sig trots lärarens tillsägelse. Ett gräl som uppstår emellan dem slutar med att läraren ger eleven en örfil.
- En kille har slutat fråga om han får vara med och leka på rasterna. Han är hellre ensam än att behöva höra de andra säga att han inte får vara med. Skolans personal tror att eleven är ensam för att han tycker om det. ”Han är en ensamvarg”, säger klassläraren. Eleven orkar inte förklara hur det egentligen ligger till.

Sexuella trakasserier

Sexuella trakasserier är ett uppträdande av sexuell natur som kränker någons värdighet. Förutom kommentarer och ord kan det vara att någon till exempel tafsar eller kastar närgångna blickar. Det kan också handla om ovälkomna komplimanger, inbjudningar och anspelningar. Det är personen som är utsatt som avgör vad som är kränkande.

Repressalier

Personalen får inte utsätta en elev för straff eller annan form av negativ behandling på grund av att eleven eller vårdnadshavaren har anmält skolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling. Det gäller även när en elev, exempelvis som vittne, medverkar i en utredning som rör diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling.

Bilaga 2: Diskrimineringsgrunder

I lagen finns det sju diskrimineringsgrunder. Dessa är kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder. Här beskriver vi hur de olika diskrimineringsgrunderna definieras i diskrimineringslagen.

Kön

Med kön avses enligt diskrimineringslagen att någon är kvinna eller man. Förbudet mot könsdiskriminering omfattar också personer som planerar att ändra eller har ändrat sin könstillhörighet.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering och trakasserier:

- En kvinnlig elev vill göra sin praktik på en målarfirma, men studie- och yrkesvägledaren avråder henne med argumentet ”Det är för hårt arbete för en tjej”. [diskriminering]
- En kille blir retad av kompisarna på fritidshemmet för att han är den ende killen som valt att gå med i dansgruppen. [trakasserier på grund av kön]
- Några elever på skolan sprider ett rykte om en tjej, att hon betar sig som en hora och hånglar med vem som helst. [sexuella trakasserier]

Könsidentitet eller könsuttryck

Med könsidentitet och könsuttryck avses i lagen att någon inte definierar sig som kvinna eller man eller genom sin klädsel (eller på annat sätt) ger uttryck för att tillhöra ett annat kön än det som registrerats för hen vid födelsen. Begreppen omfattar dels en persons mentala eller självupplevda könsbild, dels hur någon uttrycker det som kan kallas personens sociala kön, till exempel genom kläder, kroppsspråk, smink eller frisyr.

Diskrimineringsgrunden avser vad som ofta brukar kallas transpersoner. Det är ett paraplybegrepp för människor vars könsidentitet eller könsuttryck tidvis eller alltid skiljer sig från normen för det kön som registrerats för dem när de föddes.

Personer med intersexvariation omfattas också av skyddet mot diskriminering som avser könsidentitet eller könsuttryck. Personer som planerar att ändra eller har ändrat sin könstillhörighet omfattas av skyddet mot diskriminering som avser diskrimineringsgrunden kön. DO använder ofta begreppen könsidentitet eller könsuttryck. Det beror på att DO anser att lagens begrepp ("könsöverskridande") riskerar att befästa en bild av att personer som omfattas av skyddet mot diskriminering är avvikare i ett samhälle där det finns starka normer och föreställningar om kön.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- En elev blir förlöjligad och hånad av en grupp killar i skolan eftersom han sminkar sig med mascara och läppglans. [trakasserier]
- En elev, som identifierar sig som intergender, söker upp skolkuratoren på sitt gymnasium för att tala om problem i familjen. Skolkuratoren ifrågasätter elevens könsidentitet och istället för att få prata om sina problem hemma, måste eleven förklara och försvara vad intergender betyder och innebär. [diskriminering]
- En elev, som klär sig i kjol och klänning, blir utföst av de andra tjejerna från skolans tjejtoalett eftersom de tycker att eleven är för mycket kille för att få gå in där. [trakasserier]

Etnisk tillhörighet

Med etnisk tillhörighet menas en individs nationella och etniska ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande. Nationellt ursprung betyder att personer har samma nationstillhörighet, som till exempel finländare, polacker eller svenskar. Etniskt ursprung innebär att personer har ett relativt enhetligt kulturmönster. Som exempel kan nämnas att en person tillhör någon av de nationella minoriteterna såsom samer och romer.

Alla människor har en eller flera etniska tillhörigheter. Alla kan därför bli utsatta för etnisk diskriminering. Inom utbildningsområdet kan diskriminering som har samband med etnisk tillhörighet bestå av att bli missgynnad av skolan eller universitetet, till exempel genom att bli nekad studieplats. Det kan också handla om att bli trakasserad av andra elever och att skolan inte gör tillräckligt för att få stopp på kränkningarna.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- En skola med många elever med annan etnisk tillhörighet än svensk ger förtur åt etniskt svenska barn vid antagning av nya elever för att inte få en alltför segregerad elevgrupp. [diskriminering]
- En elev, som är svart, får många kommentarer från de andra eleverna om sitt hår och sin hudfärg. Många vill ta och känna på honom. Klassföreståndaren avfärdar honom med att ”Ja, men du vet ju att du är annorlunda. Det är klart att de andra är nyfikna på dig. De menar ju inget illa”. [trakasserier]
- En tjej är bäst i klassen på svenska. Hon är aktiv på lektionerna och har alla rätt på proven. Läraren vill inte ge eleven A, då svenska inte är hennes modersmål. [diskriminering]

Religion eller annan trosuppfattning

Med religion avses religiösa åskådningar som exempelvis hinduism, judendom, kristendom och islam. Annan trosuppfattning innefattar sådana övertygelser som har sin grund i eller samband med en religiös åskådning, till exempel buddism, ateism och agnosticism. Politiska åskådningar och etiska eller filosofiska värderingar som inte har samband med religion omfattas inte av diskrimineringslagens skydd.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- Vincent, vars familj är med i Pingstkyrkan, blir ofta retad för det av några klasskamrater. De säger det på skämt, men han tycker inte att det är roligt. [trakasserier]
- Läraren nekar en elev att bära huvudduk på SFI-undervisningen med motiveringen ”Huvudduk är ett tecken på kvinnoförtryck”. Det innebär att eleven utestängs från sin utbildning. [diskriminering]
- En elev är judinna. En dag har någon ristat ett hakkors på hennes skåp. [trakasserier]

Funktionsnedsättning

Med funktionsnedsättning menas varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga. Det kan vara till följd av en skada eller en sjukdom fanns vid födseln, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå. Tillfälliga begränsningar av en persons funktionsförmåga är inte en funktionsnedsättning i diskrimineringslagens mening.

Funktionsnedsättning innebär en nedsättning av fysisk, psykisk eller intellektuell funktionsförmåga. Det är alltså något som en person har, inte något som en person är. En funktionsnedsättning kan märkas mer eller mindre i olika situationer som till exempel allergier, dyslexi, hörsel- och synskador med mera.

Inom utbildningsområdet kan diskrimineringen som har samband med funktionsnedsättning bestå av att bli missgynnad av skolan eller universitetet, till exempel genom att bli nekad studieplats. Det kan också handla om att bli trakasserad av andra elever och att skolan inte gör tillräckligt för att få stopp på kränkningarna.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier

- På skolavslutningen ropade skolans rektor upp alla elever individuellt och tackade av var och en förutom särskoleklassen, som hon ropade upp som grupp. [diskriminering]
- En tjejs pappa har en CP-skada. Hon blir arg och ledsen när andra elever i skolan ropar ”Din pappa är jävla CP.” [trakasserier]
- En elev, som har ADHD, blir utkörd från klassrummet för att han inte kan sitta still. Han lämnar hela tiden sin plats. En dag klarar lärarvikarien inte av situationen utan skickar hem eleven med orden ”ADHD-barn borde inte få gå på högstadiet!” [diskriminering och trakasserier]

Sexuell läggning

Lagen definierar sexuell läggning som homosexuell, heterosexuell och bisexuell läggning. Diskrimineringslagens skydd omfattar situationer och förutsättningar som har ett nära samband med den sexuella läggningen, såsom att ha sexuell umgänge eller att bo och leva med någon av samma kön eller av annat kön.

Däremot omfattas inte sexuella beteenden. Utanför lagens skydd faller därför beteenden och sexuella variationer som finns hos såväl hetero- som homo- och bisexuella. Det kan handla om sexuella uttrycksätt, till exempel exhibitionism.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier som har samband med sexuell läggning:

- Några elever i skolan brukar vara elaka mot en tjej på många olika sätt. Oftast kallar de henne "äckliga lebb". [trakasserier]
- Det har gått bra i skolan för en elev tills hans två pappor kom på besök. Efter det har han svårt att få vara med i grupparbeten och ibland får han jobba ensam.
- En elev vill inte vända sig till sin lärare eftersom läraren ser att de andra fryser ut honom, men inte gör något. [trakasserier]
- På skolan ordnas en avslutningsbal. Två tjejer, som är ett par, får inte dansa den första uppvisningsdansen tillsammans. [diskriminering]

Ålder

Med ålder avses enligt diskrimineringslagen uppnådd levnadslängd.

Skyddet mot åldersdiskriminering omfattar alla, unga som gamla. Åldersnormen kan se olika ut i olika sammanhang, men generellt drabbas yngre och äldre av diskriminering på grund av ålder. Skyddet gäller alltså även i skolan. Det är dock tillåtet att särbehandla på grund av ålder, till exempel om särbehandlingen är en tillämpning av skollagen.

Exempel på händelser som kan vara trakasserier:

- En elev är ett år yngre än sina klasskamrater och blir ofta retad på grund av detta. [trakasserier]
- En tjejs pappa är mycket äldre än de andra papporna i hennes klass. Hon blir sårad när de andra klasskamraterna skämtar om det. Hon har sagt ifrån att hon blir ledsen, men de fortsätter i alla fall. [trakasserier]

Texten i bilaga 1 och bilaga 2 är en sammanställning som grundar sig på DOs källa: <https://www.do.se/diskriminering/diskrimineringsgrunder>